

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

XXXVII. Utile non debet per inutile vitiari.

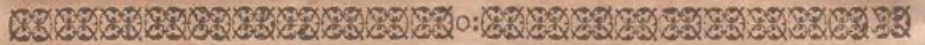
[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

vindicare tentat, maximum sustineret præjudicium; siquidem ab obligatione restituendi per dolosam rei alienæ destructionem vel translationem cum Domini damno & injuria factam liberari naturali repugnat æquitati.

Quæres secundo. Quis hujus Regulae effectus?

ꝛ. Ex hac regula is, qui rei alienæ possessionem dolo amisit, rei vindicatione convenitur, non quidem velut verus possessor actione directè, ut rem

alienam restituat, sed actione utili, quâ petitur, ut rem ab alio, ad quem pervenit, recuperet, Dominoque restituat, vel si hoc nequeat, ad rei condemnationem æstimationem, quam actor edicere debet Juramento, quod Juramentum vocatur affectionis. Quod si Dominus immodicam faciat rei æstimationem, Judicis est, taxatione suâ æstimationem moderari, & ad æquitatem reducere.

REGULA XXXVII.

Utile non debet per inutile vitiari.

Quæres primo. Quis hujus Regulae sensus?

ꝛ. Illud, quod in te utile, hoc est, validum est, vim & valorem suum non amittit ex hoc, quod aliquid inutile sive jure invalidum accedat, vel addatur. Ratio est: Quia actus taliter est interpretandus, ut potius valeat, quam non valeat. *Cap. Abbate. 25. de P. S.*

Quæres secundo. Quæ Regulae exempla.

ꝛ. *Sequentia. 1. num.* Electio à majori parte Capitularium in unam personam consentientium celebrata valida est, quamvis quorundam excommunicatorum contra cæterorum protestationem electioni sese immiscentium vota fuerint invalida. *Cap. constituentis, 23. de*

appellat. 2. dum. Electio canonica contra canones invalidè & illegaliter confirmata valorem suum per inutilem non amittit confirmationem. *Cap. si confirmationem. 39. de elect. in 6. 3. num.* Concessio indulgentiæ ab Episcopo facta valida est ad tempus anni à Jure permissum, & invalida quoad excessum. *Cap. fin. de pœnit. & remiss. in 6. 4. num.* In manumissione servi Ecclesiæ cum ejusdem Ecclesiæ bonorum donatione manumissio valida, ast donatio adjuncta est invalida. *Can. si quos. 57. caus. 12. q. 2. 5. num.* Donatio inter vivos summam quingentorum aureorum excedens absque insinuatione apud Judicem facta quoad summam intra legis terminos constitutam valida est, quoad

ad excessum invalida. *L. sancimus. 34. C. de donation.*

Quæres tertio. Quæ Regulæ exceptionis?

R. Regula non tenet in actibus individuis, hoc est talibus, qui vel ex naturæ rei, eò quod partibus non consent, vel propter formam aut dependentiam unius ab alio, vel ex juris dispositione aut agentium voluntate exigunt, ut unum sine altero non subsistat.

Quæres quarto. Quæ exceptionis exempla?

R. Sequentia, 1mo. Episcopi vel alterius Prælati Ecclesiastici à Clericis cum Laicis celebrata electio nulla est, etsi Clericorum major pars in electum consenserit. Est expressus Textus in *cap. Messana. § 6. de elect.* 2do Compromissum factum in duos, quorum unus arbiter esse nequit, non subsistit.

L. Pedius. 7. ff. de recepti. arbitr. 320. Si causa duobus delegata, quorum unus velut suspectus recusatur admittà reculatione alter delegatus procedere non potest. *Cap. cum super. 23. de offie. deleg. 410.* Sententia Judicis de summa, quæ eius jurisdictionem excedit, etiam quoad summam non excedentem, est invalida. *L. in hoc iudicio 27. ff. famil. exerciscund.*

5to. Donatio bonorum omnium præsentium & futurorum tota est invalida, licet donatio bonorum solùm præsentium valida fuisset.

6to. Literæ Apostolicæ, si in aliqua parte vitium contineant, aut stylo Curia discordent, omnino sunt invalidæ. *Cap. ad audientiam. 11. de rescript. 7mo.* Testimonium testis, quod in parte reperitur falsum, nihil probat, quod de Notarii instrumento pariformiter dicendum.

C A S U S.

Ad utramque Regulam.

Tanneredus Germanus sub signis Gallicis militans patræ suæ plurima damna causavit: pœnitens omnibus tuis inter commilitones distributis, Monasterium est ingressus. (A) Cui Conventuales primùm sese opposuerunt, postmodum contentientes. [B] In professione majorem sensit difficultatem, Conventualibus universis etiam Laicis & conversis assentientibus, solo Abbate contradicente. (C) Quare di-

missus statum clericalem est amplexus, & Canonicatum ex favore Decani per munuscula famulo data requisiti obtinuit. (D) Canonicus factus, Decano mortuo, urgente & minitante Principe territoriâli in Decanum à majore, sed non saniore Capituli parte, pluribus voto privatis concurrentibus est electus. (E) Ideo Episcopus confirmationem denegavit, quam tamen quibusdam amicis familiam Episcopi corruptentibus

bus, est adeptus. (F) In Decanatu certa causa Ecclesiastica *Tanneredo* & præposito à Nuntio Apostolico fuit delegata, in qua cum recufaretur Præpositus, solus usque ad definitivam processit sententiam. (G) Reum in causa prin-

cipali, & actorem in expensas condemnando. (H) Moriens in Testamento cognatis omnia reliquit, quod Testamentum, quia Ecclesia in eo præterita erat, à Capitularibus impugnatur. (I)

RESOLUTIO.

(A) **M**onasterium ingredi non poterat, antequam malè parta suis dominis, si sciri poterant, restitisset, vel ad causas pias applicasset, à qua obligatione per rerum suarum inter commilitones distributionem non liberatur juxta *Reg. 36.*

(B) Oppositio Conventualium secundum statuta Ordinis Præm. in admissione Novitii inutilis est; ideoque Prælati non vitiat admissionem, per *Reg. 37.*

(C) Ad professionem admittere debet Prælati cum consensu majoris partis Capituli, si vel Prælati, vel majoris partis Capituli deficiat consensus, professio nulla est, cum hæc ad formam requirantur. Consensus etiam totius Capituli per dissensum Prælati vitatur.

(D) Canonicatus Simoniacè est obrentus, quia temporale ad eum aditum fecit.

(E) In electione ad Decanatum plura sunt ponderanda: imò electus est per abusum sæcularis potestatis, de qua electione sic statuitur in *cap. quisquis 34. de elect.* „ Quisquis electioni de se „ factæ per sæcularis potestatis abusum „ consentire præsumpsit, contra Canonicam libertatem, & electionis

„ commodo careat, & ineligibilis fiat „ nec absque dispensatione ad aliquam „ valeat eligi dignitatem. Qui verò „ electionem hujusmodi, quam ipso „ jure irritam esse censemus, præsumpsit celebrare, ab officiis & beneficiis penitus suspendantur per triennium, eligendi tunc potestate privati.

2dò. Electus est à majore, non tamen saniore Capituli parte, quod tamen in *cap. quia propter. 42. de elect.* requiritur. Quamquam omnis rigor dicti *cap. quia propter* in Prælatorum inferiorum electionibus non sit omninò servandus.

3tò. In electione plures voce activâ & passivâ privati concurrebant, qui si à Capitulo admitti poterant, electioni secundum se non officiebant: aliàs si admitti nequibant, suisque votis majorem partem constituiebant, electionem ex hoc quoque capite invalidam esse non dubitamus.

(F) Quamvis electionem aliàs canonicè celebratam & validam invalida non vitiet confirmatio. *cap. si confirmationem. 39. de elect. in 6.* attamen si Simoniaca electionem vitiat, nisi electus contra protestatus fuerit. *cap. sicut. 33. de Simon.*

(G)

(G) Uno ex delegatis recusato, aliter procedere non potest. *cap. cum super. 23. de offic. deleg.*

(H) Actor, nisi inutilium expensarum causa fuisset, reo in causa principali condemnato, in expensas condemnari non poterat; aliàs sententia ex una parte iusta & ex altera iniusta

esse potest; ita quandoque utraque pars litigans appellat, & in quantum pro, agit gratias pro benè administrata Iustitia, & in quantum contra, appellat.

(I) Intuitu Ecclesiæ acquisita eidem sunt relinquenda; ex hoc tamen totum Testamentum impugnari nequit, cum utile per inutile non vitiatur.

REGULA XXXVIII.

Ex eo non debet quis fructum consequi, quod nisus extitit impugnare.

Quæres primo. Quis hujus Regulae sentus?

R. Qui legem, rescriptum, instrumentum, testamentum, aliamvè dispositionem in Iudicio impugnat, ex eo, quod impugnavit, commodum habere non debet. Ratio est; quia cum illud impugnans velut inutile, invalidum & iniustum reprobavit, Juri suo, quod ex eo sibi competit, renuntiasse censetur. *Cap. cum olim. 19. de censib.*

Quæres secundo. Quæ Regulae exempla?

R. Sequentia. **1mo.** Qui constitutionem Apostolicam authenticam esse negavit, eam pro se fructuose allegare non potest. **2do.** Qui instrumentum velut falsum impugnavit, eo pro se uti non permittitur. *Cir. cap. cum olim. 3110.* Qui testamentum velut inofficio-

sum aut invalidum rejecit, ex illo nihil consequitur. *L. Papinianus. 8. §. meminisse. ff. de inofficios. testam.*

Quæres tertio. Quæ Regulae limitationes?

R. Sequentes. **1mo.** Ut Regula locum habeat, usque ad ipsam Sententiam Judicialis debet præcessisse impugnatio. **2do.** Debet facta fuisse proprio nomine. Sic Tutor, qui pupilli nomine testamentum impugnavit, legatum ex eo relictum capere potest. *L. adversus. 30. ff. de inofficios. testam. 3110.* Quamvis is, qui dispositionem aliquam impugnavit, illà contra eundem uti non valeat, attamen contra cæteros eam rectè producit, cum inter aliquos acta aliis præjudicium non generent. *Cap. quamvis. 25. de Sentent. & re judicat.*